

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in ostanila (inserate) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 8 uri popoldne.

Štev. 82.

V Ljubljani, v petek 10. aprila 1896.

Letnik XXIV.

Socijalno gibanje in Slovenci.

V naših slovenskih listih je mnogo narodnega pritoževanja in več ko treba domačih preprirov, pa vse premalo se ozirajo na socijalno gibanje. Ravno to gibanje je za nas Slovence velike važnosti, ker meri na to, da se zboljša stanje revnim, delavnim stanovom.

Ako se to posreči, bomo ravno mi Slovenci mnogo na boljsem, ker smo po večini narod delavcev, živimo od dela svojih rok; malo jih je med nami, da bi živeli od obrestij svojega kapitala. Delati mora sicer vsak človek, tudi visoki gospod dela z glavo in peresom; če pa mi govorimo o delavnih stanovih, mislimo v prvi vrsti na tiste, ki se morajo preživiti s trdim delom, toraj na kmete in njih posle, na rokodelce in njih pomočnike, ter na tovarniške, rudarske in druge delavce.

Da se vsem tem stanovom slaba godi, bo vsak pritrdil; in da bi bila sreča za ves slovenski narod, ako bi se tem stanovom blagostanje zboljšalo, pač ni treba dolgo dokazovati. Kaj bi nam tudi koristile vse narodne pravice in popolna enakopravnost našega jezika v šolah in uradih, ako bi se pa našemu ljudstvu tako slabo godilo, da bi se moralo izseljevati v tuje dežele, kakor se to zdaj deloma faktično godi?!

Ako bogataši sčasoma pokupijo vso našo zemljo, potem smo mi tuji v svoji lastni domovini, če sami ne gremo, zapodijo nas iz nje, kedar se jim zljubi. Brez blagostanja se ne morejo razviti vede in umetnosti, kajti lačen človek se za više ideale ne zmeni, on misli le na najnujnejše potrebe, pri takem stanju ni misliti na kak kulturni napredek.

Kdor je toraj za pravi napredek, kdor je pravi rodo- in domoljub, mora pred vsem misliti na gmetni, na gospodarski napredek med našim ljudstvom. Ker bi se pa tisti najhitreje pospešil, ako bi se posrečili naporu krščansko-socijalne stranke,

zato mora pripomagati, da se to gibanje tudi pri nas v tok spravi. Na tisoče krepkih Slovencev dela doma in na tujem v tovarnah, v rudnikih, v rokodelskih delavnicah, v gozdih, pri železnicah i. t. d. Ako bi se tem delavcem plače zboljšale, bodo tudi več denarja domov prinesli ali pa poslali, in tako se bo povzdignilo splošno blagostanje v naši domovini.

Se bolje bi bilo, ko bi mi mnogo takih podjetij doma imeli, ker potem bi ti delavci ves svoj zaslužek med nami porabili in s tem splošni promet poživili, ostal bi med nami pa tudi dobiček podjetnikov. Ko bi se z dobrimi postavami kmečki stan spet na trdne noge postavil, zamogel bi tisti naše narodne naprave, podjetja in zavode bolj krepko ko do zdaj podpirati, mogel bi več potrositi za svoje izobraževanje in za telesne potrebščine, tako bi tudi drugim stanovom več zaslužiti dal, in tudi tisti bi mogli potem več žrtvovati za splošne narodne in domovinske koristi in skupni napredek.

Kakor kmetje, težijo tudi naši obrtniki o slabih časih. To je naravno; če kmet nema denarja, tudi mestnemu rokodelcu ne more veliko zaslužka dati. Male obrtnike pa stiskajo tudi veliki kapitalisti. Bogati židovi imajo po velikih mestih velike tovarne, v katerih izdelujejo vsakovrstno rokodelsko blago. Ker surovo tvarino na debelo kupujejo in ceneje dobijo, ker se radi zadovoljijo tudi s slabo tvarino, da je le po ceni, ker delajo s stroji hitreje, ko je z rokami mogoče, in ker slednjič svoje delavce slabo plačujejo, zato jim je lahko, svoje izdelke prodajati veliko boljši kup, nego je to rokodelcem mogoče. Tako jemljejo rokodelcem delo in zaslužek, kajti ljudstvo gleda pri teh slabih časih le na ceno, naj bo blago še tako slabo.

Ves svet je že preplavljen s storjeno obleko, ki jo bogati židovi v svojih tovarnah izdelujejo, oni kopičijo tisočake, svoje delavce pa pustijo stradati pri slabi plači. Med tem pa mali rokodelski mojster,

ki je bil nekaj premožen, zdihuje in obupuje, pa svojega pomočnika vendar še pošteno plača, ker ima še nekaj časti v sebi in rajši sam vodo pije, kakor da bi mogel pomočnik reči, da si pri njem še požirek piva ne zasluži.

To so nezdrave razmere, katere odstraniti, oziroma zboljšati je dolžnost vseh modrih, skušenih in poštenih možakov. Saj imamo orožje v rokah, s katerim si moremo pomagati, namreč volilno pravico. Ne volimo več liberalcev, ki so bili vsigdar in so še hlapci velikega kapitala in židovstva, volimo le take poslance, ki imajo srce za revne, delavne stanovne, za kmete, rokodelce in delavce! Volimo le take, ki so vneti za krščansko pravico, ki se držijo pregovora, da je vsak delavec svojega plačila vreden.

Ako se postave predelajo na podlagi krščanske ljubezni in pravice, potem je mogoče, skrbeti za vse stanovne in tudi za siromake. Dokler pa vlada liberalizem, ki pravi, da je človek kakor zverina na svetu, in da sme močnejši slabejšega zatreti in uničiti, kakor volk jagnje požre, dokler taki nauki v veljavi ostanejo, ni upanja za revno ljudstvo, ono se bo skubilo, goljufalo, izkoriščalo in stiskalo po židovsko-liberalnem receptu, kakor do zdaj. Priti morajo novi močje in nove postave, ako hočemo, da bo bolje. To je jedro socijalnega gibanja.

Po nemških mestih je že vse na nogah za to idejo; vse beži od liberalne zastave, vsak se je sramuje, samo židovi so jej še zvesti, ker je upravi njihova narodna zastava. Pri bodočih volitvah bodo Nemci to zastavo v blato vrgli. Po naših slovenskih mestih imamo pa tužen razgled: tukaj je židovski liberalizem v najbujnejšem cvetu, kakor je bil na Dunaju pred kakimi 25 do 30 leti; psovanje in zasramovanje duhovnikov je na dnevnem redu, za težave in nadloge revnega ljudstva se pa nihče ne zmeni. Glavni organ „napredne“ stranke stika po starih letnikih židovske „Neue Freie Presse“, če

LISTEK

Nekaj ur v Gradcu.

V Istro sem bil namenjen po par hektolitrov vina. No, ali je ta par ravno dva, pet ali dvanajst hekto, o tem sam nisem bil gotov, ker nisem tako natančen v teh številkah, kakor je bil v jeseni nek župan doli pod Ljubljano, katerega so „nerodneži“ dali v časnik, mej drugimi tudi zaradi par hektolitrov vina. Razven tega mislil sem uporabiti to potovanje v to, da spoznam boljše ondote navade in običaje ter tudi politične in kulturne odnose. Le to se nisem mogel odločiti, do katere postaje bi se peljal. Nekaj časa me je misel obhajala, da bi izstopil v Pazini, a druga misel me je silila do Kanfanara in od tod peš v Zminj. V tej negotovosti in neodločnosti me pripelje dolenska železnica na ljubljanski kolodvor. Nekaj čez devet je bila že ura, ko se napotim peš v mesto, da dobim kako prenočišče, pred vsem pa pošteno večerjo ter s tem zadostim svojim telesnim potrebam; prihodnji dan pa hajdi naprej v Istro.

Ne sedim še dolgo pri večerji, kar pride večja družba mojih starih znancev; vsi so bili zaviti, ka-

kor bi prišli v Kamčatko. Osupneno se gledamo. — Vsi najedenkrat si stavimo vprašanje „od kod pa?“

„Mi iz gledališča, in vi —?“

„Od doma,“ jim kratko odgovorim.

„Kamo pa?“ „Le odložite svoje zimske zavitke in ogrinjalke, se bomo že zmenili.“

Pri večerji se je kajpada, kakor ob takih prilikah, pletla govorica o primadoni, tenoristu, o igrokazu, sceneriji itd. Nekako nebrižno jih poslušam.

„Škoda, da niste bili danes pri predstavi. O, to vam je bilo kaj krasnega.“

„Meni se življenje zdi velik igrokaz. Ta igra ulogo tragika, drugi komika, tretji oboje skupaj. — Zato pa rad grem pogledat po svetu, v kaki sceneriji se ta igrokaz vrši.“ Tako in jednako pa bolj v filozofičnem duhu se mi je zdelo odgovoriti.

„Torej na popotovanje ste namenjeni, kam pa, če smem vprašati?“ oglasi se jeden znanec.

„V Istro sem namenjen, deloma po opravkih, deloma za kratek čas.“

Ali vam je tam znano, ali imate posodo že tam itd.

Na vsa ta vprašanja sem odgovarjal. Pa so že menda zapazili mojo nedolžnost in negotovost, zato so mi jeli vsi odsvetovati: češ kaj boste zdaj po

zimi blodili po Istri, v burji in pustem vremenu. Ker ste si že čas odmenili, pojdite raje kam drugam, postavim v Trst, na Dunaj, ali vsaj v Gradec za ta dva dni.

Tu je bilo konec moje neodločnosti. „Pozdravljam vas. Klanjam se. Grem toraj v Gradec“, s temi besedami poslovim se od znancev ter krenem nazaj na kolodvor. Med potoma sklenem, da se ne peljem z brzovlakom ampak s poštnim, ker ta prihaja nekam ob 8. uri zjutraj v Gradec, mi vsaj ne bo treba po noči po Gradcu tavati.

Ker je preostajalo še časa, počakal sem na kolodvoru. Tu dobim železniškega delavca mojega starega znanca s Krasa.

Zadnji čas se mi je sicer nekoliko ohladilo srce do teh ljudi, ker so mnogi izmed njih pristaši socijalnih demokratov, a ta mož je ostal neokužen od tega strupa, ker je stara gorenjska korenina in veren človek. Dalj časa razgovarjala sva se o tem in onem, dokler ne pride slednjič čas odhoda. Ker sem upal, da se vrnem zopet nazaj v Ljubljano, vzel sem karto za tour in retour. Pri železničnih vozovih mažejo z neko rumeno masčobo osi koles, ljudje, ki imajo glavo prav nasajeno, pa pri tacihi prilikah z beliči mošnjice sprevodnikov. Zakaj? — Zato!

bi našel še kako psovko na duhovnike, katere morda še ni rabil; za take „malenkosti“, kakor je socialno vprašanje, mu potem seveda ne ostaja časa. Pričakujemo torej od naše katoliško-narodne stranke, da se ona krepko in neustrašeno poprime krščansko-socialnega gibanja, da zboljša stanje našim kmetom, rokodelcem in delavcem. S tem bo pokazala, da je le ona prava narodna stranka, ki ima skrb za blagor celega našega naroda. Kakor so nemški meščani spoznali, da je liberalizem le njih sovražnik in mu torej slovo dajejo, tako bodo spregledali tudi slovenski meščani, ako bodo videli, da se katoliško-narodna stranka za njihove koristi v resnici in resno poteguje.

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. aprila.

Ministerska posvetovanja se vrše, kakor sedaj definitivno določeno, prihodnji ponedeljek dne 13. t. m. Ker je pa vojni minister Krieghammer še vedno bolehen in ne sme zapustiti svoje sobe, se snidejo vsi ministri v njegovi palači. Z ogerske strani se udeležijo razprave ministerski predsednik baron Banffy, finančni minister Lukacs in baron Jozsika. Na dnevnem redu je, kakor že omenjeno, posvetovanje o skupnem proračunu za bodoče leto. Pri tej priliki se določi tudi čas za posvetovanje obestranskih delegacij.

Mladočehi in volilna preosnova. Po vodom minulih velikonočnih praznikov se je vršilo na Češkem in Moravskem več ljudskih in volilskih shodov, na katerih so deželni in državni češki poslanci med drugim posebno razpravljali vprašanje o novi volilni predlogi. Iz posameznih govorov je posneti, da so češki poslanci principijelno proti Badijevimi predlogi, toda v tretjem branju bode večina glasovala za predlogo. Vkljub temu se pa razvidi, da je češko ljudstvo v večini proti predlogi in zdi se, da bi Čehi provzročili vladi najstrožjo opozicijo, ko bi bili zastopani po pravih ljudskih zastopnikih. Toda ker so tudi češki poslanci jednako veliki večini drugim v mnogih slučajih pravi klečepalci, torej ni upati, da se stavi kaka ovira v odločilnem trenutku.

Evropska in ogerska. Dva dni prihodnjega tedna se snidejo v Budimpešti člani ogerske kvotne deputacije k prvi seji, v kateri bodo razpravljali o nunciju totranske kvotne deputacije. Že iz raznih mažarskih časnikov je razvidno, da ogerski krogi niso zadovoljni z sorazmerjem, katero se je principijelno določilo na Dunaju, in gotovo je, da se bodo posluževali vseh mogočih sredstev, da preprečijo veliko „krivico“ nasproti Ogerski. Kolikor je dosedaj znano, so Ogri sicer voljni dovoliti v nekatere malenkostne izpremembe v dosedanji pogodbi, toda nikakor jim ne more v glavo, da bi se kvoti izračunali in določili po kakem drugem nego po davčnem ključu. In ravno vsled tega vlada v Budimpešti že sedaj splošno mnenje, da predstoječa pogajanja ne bodo imela nikakega uspeha, in kakor se poroča, iščejo že sedaj sredstev, s katerimi bi se vsa stvar zavlekla vsaj za jedno leto. Govori se že o jednoletnem provizorju, o katerem se bodeta spora-

zumeli vladi, oziroma obestranski zbornici. Jednak korak se je pred leti že storil in toraj to samo na sebi nima nikakega posebnega pomena. Tem važnejša je pa pri tem misel, katera navdaja mažarske kroge. Ti so namreč mnenja, da se po dovršenih državnozbornskih volitvah popolno preobrazi politično obzorje, in tedaj menijo Mažari mnogo lažje prodreti s svojimi zahtevami. Toda temu gotovo ne bode tako. Ako namreč mislijo, da bode novi ogerski državni zbor popustljivejši v svojih zahtevah, kar je pa popolno izključeno, potem se itak mnogo preobrne v mažarskem taboru in to bode gotovo z veseljem pozdravljala totranska polovica. Nasprotno bode pa staval novi avstrijski državni zbor gotovo še večje zahteve glede totranskih polovic in potem se Mažari še bolj varajo v svoji domišljiji. Za Avstrijo je vsekako mnogo koristnejše, da se počaka z obnovitvijo pogodbe še jedno leto, ako se sedaj ne doseže dovoljen uspeh, kajti novi državni poslanci bodo gotovo bolj znali zastopati avstrijske interese, kakor pa sedanja večina državnega zbora, ki se ob vsaki priliki klanja kapitalističnemu molohu.

Pulszkyjeva afera. Akoravno se je v glavnem že „popolnoma poravnala“ sleparija, katero je provzročil na svojem potovanju ravnatelj Pulszky, je hotela vlada vkljub temu celemu svetu dokazati, da je bil imenovan slepar res na duhu bolan ob času, ko je imel dovršiti velevažno misijo. Vlada ni bila zadovoljna z izjavo jednega zdravnika-veščaka, ki je trdil, da so mu le zadnji dnevi nekoliko zmešali možgane, marveč hotela je imeti neovrgljivih dokazov za svoje prvotne trditve. Toda sedaj se je še bolj opekla. Vseučiliščni profesor dr. Ajtay je izdal namreč 60 strani obsežajoče poročilo, v katerem verodostojno in na podlagi sedemtedenskega opazovanja določno izjavlja, da je bilo Pulszkyjevo duševno stanje vedno popolno normalno in da se tudi v poslednjem času ni prav nič spremenilo. S tem je dovolj očitno dokazano, da so bile vse vladne trditve samo pesek v oči, da se čim preje in popolneje izbriše krivda vlade, ki je poverila tolike svote zapravljevcu Pulszkyju.

Kraljevi komisar za Sicilijo. Pred kratkim smo poročali o najnovejšem odloku italijanskega kralja glede imenovanja novega ministra brez portfolija. Po vladnih načrtih, katera bode predložila vlada zbornicama v jedni prvih sej, se podeljujejo novemu komisarju vsa pooblastila, katera so mu potrebna za vzdrževanje miru in zboljšanje gmotnega stanja revnih in tlačanih siciljskih prebivalcev. Iz tega je razvidno, da se splošna beda ne uduši samo z zatiranjem vednih uporov, marveč da je treba poizvedovati po vzrokih, ki provzročajo splošno nezadovoljnost, in jih polagoma odpraviti. Kraljevega komisarja čaka torej cela kopa nujnega in prevažnega dela. Pred vsem mora temeljito pregledati proračune posamičnih provincijalnih občin, ki se nahajajo v največjem neredu. Imenovane občine upravljajo skoro izključno domači in ptuji bogataši, ki kakor povsodi gledajo le na svoj žep in se oproščajo kolikor možno vseh davkov in doklad, ter je nalagajo na bremena do kostij izmозganih tlačanov. Posebno visoko je odmerjen užitninski davek na one predmete, ki so neobhodno potrebni za življenje. S

Slednji recept sem tudi jaz uporabil in mi ni škodovalo. Dobil sem prav pripraven voz in sedež. Če že to opomnim, da se nisem peljal v prvem niti v drugem razredu, mi to nihče ne bo vzel za zlo, ker „arme Leute kochen mit Wasser“. — Ob določenem času zdrkne vlak proti Zalogu. Zunaj je bila mrzla zimska noč, v vozu pa, kjer sem bil sam popotnik, prijetno gorko. Naslonim se k oknu ter gledam jasno, nočno nebo.

Ne vem ali je bilo zanimanja preveč ali pa zaspanca, toliko vem, da je slednji premagal. Potegnem svojo „bundo“ čez glavo in se zvlekнем po trdi klopi in zaspim. Vik in krik sprevednikov vzbudi me v Celju. No, tu sem že v tuji dasi slovenski deželi, prej ko ne dobim kakega nemškega tovariša, si mislim. In res prihiti nekdo v voz. Hitro razvrsti svojo prtljago po polici ter me veselo pozdravi. „Dobro jutro, gospod“. „Bog daj“, odgovarjam mu z vidnim zadoščenjem.

Toraj, hvala Bogu, prvi pozdrav v sosedni mi deželi v mojem maternem jeziku in to od prišleca iz Celja, katero hočejo Nemci imeti za pristno nemško mesto.

Rad bi bil govoril s tem mojim blagim popotnikom še kaj, a kaj, zleknil se je po klopi, kakor

je mene poprej videl, in kmalo zaspal. Misli o Celju in Celjanih davnih in sedanjih se mi podijo po glavi, dokler slednjič ne zadremlijem. Pri neki postaji ostavi moj sopotnik voz in se poslovi od mene „z Bogom“.

Kako je to lepo, si mislim. Ta človek me ni poznal, sem le te ali one narodnosti, in vendar me je obgovoril v svojem maternem jeziku; in tu pri nas — koliko jih ustopa in izstopa na železnico in pozdravljajo in nagovarjajo, zatajujoči svoj materni jezik, neznane ljudi v tujem, nemškem jeziku, katerega sami včasih le slabo tolčejo. Oh res: „Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti“. Ni čuda, ker so me morile take in enake misli, da kar nisem mogel zaspiti na trdi klopi.

Kapuco in bundo si vlečem čez glavo, pa vse zastoj. Zato si pa slednjič preberem mesto v vozu ter položim svoje trudne ude na tla, na slamnate preproge, kjer sem precej dobro spal do Maribora. Tu vlak čaka nekaj dalj časa. Tudi nove sprevednike smo dobili, katere je treba tudi malo pomazati, da ima človek mir in da vlak bolje teče (?). Mazilo menda povsodi pomaga, samo pri Bogu ne.

(Dalje sledi.)

tem so najobčutnejše prizadeti dninarji, najemniki in mnogovrstni skordni delavci, ki morajo neizmerno drago plačevati najpotrebnejše stvari, poleg tega jih pa še odirajo kapitalisti-delodajalci. Vsled tega se ni čuditi, da se pojavljajo od dne do dne novi upori, ki se sicer uduše in vodje upora utaknejo pod ključ, toda nihče ne vpraša po pravem vzroku. Kakor kažejo znamenja, se je Rudinijeva vlada nekoliko resneje poprijela tega važnega vprašanja in upati je, da se vsaj nekoliko zboljšajo prežalostne siciljske razmere.

Cerkveni letopis.

Iz Rima, 2. aprila.

(Konec.)

Pa so si li s tem ropom Lahi kaj opomogli? Pač malo, ali pa nič in še manj ko nič, kajti krivično pridobljeno nima pravega teka, niti pri onemu, kateri iz potrebe ali revščine krađe, niti pri onemu, kateri to dela iz gole dobičkarije ali slavoohlepnosti. To smo videli v Afriki, in vsled Afrike tudi v Rimu. Kako malo je moralo tekniti kralju Humbertu v pustnih dneh sejeti na majajočem se kraljevem stolu, ko je po mestu rohnela na tisoče broječa zbegana in nezadovoljna množica, ko je v divjem kliku klicala „abasso“ ne samo kralju Crispiju, ampak tudi nekemu, ki je nad Crispijem? Kako je bilo pri srečanju kralju „po milosti ljudstva“, ko je slišal, da v Milanu tudi bajoneti več ne ubogajo, da bi prodrli in razpršili revolucijsko druhal? Kako more biti s zedinjeno Italijo zadovoljen oni, ki vidi svoje kraljestvo izmolženo in tako zelo osiromašeno? — Tudi za ljudstvo torej ono krivično pridobljeno ni imelo teka in ga nima, kajti uboštvo in beda je v kraljevem mestu in drugodi po kraljestvu tako velika, da bi si človek tega nikakor misliti ne mogel. Na vsakih deset korakov te ustavi siromašni včasih pa tudi še precej dobro in bolj po gospodsko oblečeni prosjak ter ti kliče: „per la carita, per la misericordia di Dio“, ter prosi, da mu daš kaki sold, da za se in znabiti za številno družinico kupi kosček neslanega kruha. Nič na boljšem so oni, kateri ti na vsakem voglu in pred cerkvenimi vrati še pozno v noč ponujajo voščene vžigalnice s svojim enoglasnim melanholičnim: „cerini, cerini“.

Kako da je z laško revo in bedo, opisuje domači statistik Bondio, ki je sledeče preračunal. Italija šteje 8400 občin, med katerimi je 1545, ki imajo le pičlo in slabo pitno vodo, ali so pa tudi popolnoma brez nje, ter jo morajo od daleka donosati iz plitvih potočkov ali pa umazanih kalov. Ta posel oskrbujejo osli z usnjenimi mehovi ali pa tudi ženske, ki na glavi vodo donosajo v kotlovinskih posodah. Kaki okus mora taka voda imeti v soparnem poletnem času, si lahko vsakdo misli.

Izmed 8400 občin jih je 4877, katere nimajo stranišč niti potrebnih prostorov za razne odpadke. 37.203 družin stanuje v podzemeljskih kletih, votlinah ali jamah, tako da je 200.000 prebivalcev brez zadostnega človeškega stanovanja. V 1700 občinah je večinoma takih družin, katerim ne pride na mizo drugi kruh, kakor iz polentne ali kostanjeve meke, in v 4965 občinah je le malo takih hiš, v katerih včasih meso jedo; kadar so prisiljeni, da kako onemoglo domačo žival zakolejo, bodi si kokoš, mačko ali osla, tedaj je pri hiši žalost in veselje.

V 1437 občinah nimajo ne babic ne zdravnikov, tako da morajo ljudje brez zdravniške pomoči (!) umreti. Državna postava sicer govori, da morajo zdravniki ubožne brez plače zdraviti, pa gospodom pri vladi ni mar, ali se ta določba izvršuje.

Nad 600 občin nima takih pokopališč, da bi vsak mrlič bil zakopan v svojo gomilo, marveč jih pokopavajo na kupe v kako jamo blizu cerkve.

Mnogo občin, katere obsegajo blizu 90.000 kilometrov in v katerih stanuje nad 6 milijonov prebivalcev, je okuženih vsled mrzličnega podnebja, ter v njih neusmiljeno divja bolezen, imenovana „Malaria“. Vsako leto jih je poprek 100.000, zlasti v zgornji Italiji, kateri vsled „pellagre“ medlijo in umrjo. Ta bolezen „pellagra“ pa nastane zaradi pomanjkanja potrebne hrane, in še posebno od hrane, ki ni niti slana niti zabeljena; imenujejo jo tudi „milansko rožo“ zaradi rdeče barve, ki to bolezen na koži znači, ali pa tudi jo zovejo lombardski spužaj.

Ti podatki, katere nam daje domatin brez ozira na politiko, dovolj označijo ubožno stanje podanikov laske vlade. Še bolj kakor na deželi, je pa uboštvo občutljivo v mestih in zlasti v Rimu; kajti tukaj ni

fabrik, ni drugih ustanov, katere bi priprostemu ljudstvu dale kak zasluzek, da seba in svojo družino v potu svojega obraza preživi. Ker pa je treba se kako preživeti, tedaj so prisiljeni se obračati na milost dobrotljivih src, bodi si domačinov, bodi si tujcev. Ta žalostni položaj je za prebivalce v resnici postni čas; pride pa za njim tudi vesela Velika noč? Upajmo, da prej ali slej se vrnejo tudi v Rim in na Laško boljši časi, kajti naravno je, da po pustu pride post, po postu pa vesela velikonoč.

P. C. L.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. aprila.

(Kranjska hranilnica) je imela včeraj dne 9ega aprila redni občni zbor. — Skupnega upravnega premoženja je imela koncem l. 1895. 37.286.092 gl. 13 kr., katero se je tekom preteklega leta povišalo za 914.895 gl. 70 kr. — Vknjiženih dolgov na hipoteke je bilo koncem l. 1895. 15.553.003 gl. 80 kr., za 326.017 gl. 70 kr. več nego l. 1894. — Vrednostnih papirjev je imela 16.893.058 gl. 45 kr. — Skupnih hranilnih vlog je bilo 31.932.808 gl. 62 kr. — Čistega dobička je imela hranilnica 236.066 gl. 70 kr. Za dobrodelne svrhe se je dovolilo 74.795 gl. 23 kr. — Splošni rezervni sklad se je zvišal na 2.351.170 gl. 37 kr. — Mesto umrlega J. Kordina je bil kuratorjem izvoljen gosp. A. pl. Gariboldi, na njegovo mesto je prišel kot vodja gosp. I. Kozler ml. in v revizijski odsek g. Fr. Schantel.

(Kanonik ljubljanski, č. g. msgr. Luka Jeran) je precej hudo obolel. Prav iskreno priporočamo blagega gospoda vsem znancem in prijateljem v molitev, želeč, naj nam mili Bog ohrani drago življenje preč. g. kanonika.

(V loškem uršulinskem samostanu) je včeraj umrla M. Mehtildis Šušteršič. Pokojnica je bila izredno nadarjena in temeljito izobražena redovnica. Bila je kot učiteljica izprašana tudi za meščanske šole ter je mnogo let vzgledno opravljala posel učiteljice v notranji uršulinski šoli. Njena prerana smrt je občutljiv udarec za ondotni samostan, ki vzlasti sedaj v zelo razširjeni notranji šoli potrebuje takih učiteljic, kakor je bila pokojna redovnica. Mili Bog, kateremu je kot vzgojiteljica mladine posvetila svoje življenje, poplačaj jej onkraj groba njene trude z večnim življenjem. — Samostanu in žalujočim sorodnikom naše iskreno sožalje ob britki izgubi!

(Deželni primarij dr. Šlajmer) se je danes zdrav in krepak vrnil v Ljubljano.

(Iz Nove vasi pri Rakeku) 9. aprila. Tukajšnji poštni administrator Ludovik Ševar je imenovan poštarjem na Rakeku.

(Iz Šmarjete na Dolenjskem.) Ravno čez leto dni se je zopet zaletel prav nerodno in čenčavo „Rodoljub“ ob našo faro. Ves svoj srd in penečo jezo izbruhne seveda po svoji navadi na našo duhovščino. G. kapelan je bojda obrekoval „Slovenski Narod“, da je imenoval papeža izvržek človeštva. Slabopoučeni dopisnik trdi, da se ne spominja, da bi kaj takega bral, a da se o tem prepričate, vam lahko postrežemo z dotično številko. Dopisnik skuša dokazati obrekljivost konservativnih časnikov z dopisovanjem prejšnjega gosp. kaplana. Kakor nam je znano, je prejšnji gospod res dopisoval v liste in marsikaj povedal o naši fari, a s tem ni raznešal slabosti posameznikov, temveč le grajal očitno pohujšanje. V kmetijski drevesnici se je delalo ob nedeljah, tudi takrat, ko so ljudje hodili k dopoldanskim službi božji. Uzor dobrega in pobožnega kristjana nima za svojega opravnika, valpta, protestanta, kar gotovo ne more biti v spodbudo delavcev. Kar je prejšnji gospod pisal v Cerkenem glasbeniku, je bila pač le nepristranska kritika tedajnega nececilijanskega orgljanja. Kako je gospod nadučitelj „v obče spoštovan in priljubljen“, tega pač „Rodoljub“ ne ve, to ve sam najbolj in pa mi Šmarječani. Zastonj, brez uzroka in povoda tudi ni bila disciplinarna preiskava. Prejšnji g. kapelan tedaj s svojim ravnanjem nikakor ni delal zdrab, temveč se je le s vso silo ustavljal javnemu pohujšanju. Kar bi pa imeli nelepega od njega pisati, morebiti da je bil komu kedaj v pohujšanje, vas pa naravnost pozivljemo, da vse napišete, kaj je hudega storil, seveda

s potrebnim dokazom in podpisom. Nazadnje se listič še zaleti v našega neumorno delavnega gosp. župnika radi volitev. Vsa šmarješka liberalna klika pod vodstvom g. nadučitelja bi seveda imela najraje, da bi pri volitvah gospodoval po receptu naše napredne stranke Nemec, grajščak Ulm, a ravno pri zadnjih deželnozborskih jim je spodletelo in jih še sedaj tako peče. Poštni pečat g. župnika ne pride na misel, ker ima v Šmarjeti za dušni blagor mnogo bolj potrebnega posla na izobilju in bi res imel, kakor trdi „Rodoljub“, veliko žalostnega povedati iz našega kraja. Z grožnjo, da hočete razkriti našo slabost, nas še ne užugate, ne ukrotite pri naši dobri vesti.

(Provincijal Alojzij Pollak.) Z Dunaja se poroča, da se je provincijalu Al. Polaku, katerega je vel. soboto zadel mrtvoud, zdravje nekoliko zboljšalo in je upanje, da okreva.

(Iz Kranja) se poroča, da je dne 2. t. m. popoldne pahnil 11letni deček Fr. Kostrun iz Loke 5¹/₂ letnega Jan. Berganta raz meter visoki mostič pri podu posestnika Jan. Zupana. Pri tem padcu je dobil Bergant toliko rano, da je kmalu na to umrl. Kostrun je izjavil, da je Berganta pahnil le vsled tega, ker ni hotel na njegovo povelje skočiti raz mostu.

(Rešilno talijo) je dobil čevljarski pomočnik Jan. Noč iz Most, ker je 2. februar. t. l. pri požaru na Zerovnici rešil Marijo Legat.

(Novice s Štajerskega.) Dne 1. aprila je v Ljutomeru nenadoma umrl sin ondotnega občesposstovanega posestnika gospoda Ivana Vavpotiča. Bil je v peti šoli na gimnaziji v Mariboru ter prišel na velikonočno počitnice domov, kjer je nagloma umrl vsled otrpnenja srca. — Na velikonočno nedeljo so se v Mariboru blizu parka stegli hlapeci in vojaki, nekaj je bilo ranjenih, še več je pa zaprtih. — V Šoštanju ni več ugodnih tal za nemčurske rastline, izdihnil je namreč nedavno ondotni nemški „Schulverein“ in sedaj nastopi za njim tudi podružnica „Südmarke“ pot vsega minljivega. Sicer skuša jetični bolnici ondotni nemčurski zdravnik še ohraniti življenje, vendar se zdi, da so njeni dnevi že šteti. Želeti bi bilo v Šoštanj zdravnika, ki bi se ne ukvarjal s te vrste bolniki, morda bi imel več sreče pri zdravljenju, kakor jo ima sedanji zdravnik. — Za cerkev župnije pri sv. Stefanu je naslikal gospod Ivan Gosar, slikar v Celju, podobe za nov križev pot, ki je bil blagoslovljen 25. marca z veliko cerkveno slovesnostjo.

(Iz mariborske čitalnice) so izstopili vsi mariborski gospodje duhovni zaradi ostudne pisave „Slovenskega Naroda“. Več o tem v dopisu jutri.

(Velike vojaške vaje) bodo letos, kakor se poroča, od 20. do 24. septembra. Vaj se udeležita 3. vojni kor Gradec in 13. Zagreb.

(Iz Beljaka.) dne 8. aprila. Na velikonočno nedeljo so se podali štirje uradniki državne železnice na 970 metrov visoko goro Sv. Ožbalta, raz katere je krasen razgled. Nazaj gredé so krenili po strmi senčnati strani. Tu se je pa turist Bergmann vsled neprevidnosti zdrsnil po ledeni ploči in padel v 300 metrov globok prepad. Ostali tovariši so ga pozneje popolno razmesarjenega privlekli iz globčine.

(Piva na Koroškem) so minolo leto skuhali 188.425 hektolitrov, od katerih se je davka plačalo 368.427 gold. V vsej Avstriji se je zvarilo piva 17.955.164 hektol. davka plačalo 33.941.131 gold.

(Na zagrebškem vsenčilišču) je bilo v zimskem semestru 437 slušateljev, in sicer 70 bogoslovcev, 247 juristov in 120 modroslovcev.

(Novi predstojnik za uk in bogočastje v Zagrebu) Kakor poročajo listi, je naslednikom dr. Kršnjavega, ki je stalno umirovljen, imenovan drž. nadodvetnik Oton pl. Krajčovič. „Obzor“ dostavlja tej vesti, da mesto „post nubila Phoebeus“ čakajo hrvatsko šolstvo in bogočastje — kritični Falbovi dnevi.

(Mrtev urednik.) „N. Pester Journal“ je 8. t. m. objavil na prvi strani nekrolog za svojega več letnega odgovornega urednika Armina Bexhefta, do-

čim je ta na zadnji strani še tiskan kot odgovorni urednik.

(Kraljevi princ — duhovnik.) Iz Draždan poročajo, da bode princ Maksimilijan saski, ki v Eichstättu študira bogoslovje, letos v mašnika posvečen.

(Rothschildova telesna straža.) „Deutsches Volksblatt“ pše iz Pariza: V hiši Rothschildovi pri ulicah Rivoli se izpraznjuje velik prostor. Za nič drugega se ne gre, kot za ustanovitev policijske straže v Rothschildovi hiši. Notri pojde kakih 150 mož, navadno jih bode navzočih 12 do 20, dobili bodo plače 6 frankov na dan in kozarec vina, absinth ali konjaka. Če se zgodi v okolici kaj sumljivega, naznani se prefekturi, ki je z Rothschildovo hišo po telefonu zvezana. Tako bode imel Rothschild svojo telesno stražo 150 mož.

Telegrami.

Dunaj, 10. aprila. Ministerskega predsednika grofa Badenija je vsprejel cesar včeraj opoldne v posebni avdijenci.

Dunaj, 10. aprila. „Pol. Corr.“ poroča o vseh dosedanjega pogajanja glede obnovitve pogodbe ter trdi nasproti raznim poročilom, da je ta zadeva razun kvotnega in bančnega vprašanja deloma že rešena.

Levov, 10. aprila. Po poročilu tukajšnjih listov so ostavili delo vsi mestni delavci, ki so delali pri polaganju tlaka.

Pariz, 10. aprila. „Agence Havas“ izjavlja, da je nevtemeljeno poročilo o korakih Francije in Rusije glede kongresa v zadevi egiptskega vprašanja, ter pripomni, da se je posvetovanje sedaj odložilo za nekaj časa in se pozneje nadaljuje.

Petrograd, 10. aprila. Knez Ferdinand odpotuje iz Petrograda v Pariz, koder namerava ostati nekaj dni.

Rim, 10. aprila. Danes sta odpotovala kralj in kraljica v spremstvu ministerskega predsednika v Benedke. V Florenci se jim pridruži tudi neapoljski princ. Jutri dospe v Benetke nemški cesar s soprogo.

Rim, 10. aprila. „Riforma“ in „Popolo Romano“ strogo napadata vlado, ker je prepusila Egipčanom Kasalo brez vsake odškodnine. Kasala je last Egipčanov, ki so dovolili generalu Baratierju, da se začasno nastanijo v nji italijanske čete. Neki član bivšega ministerstva trdi, da je položaj v Afriki zelo resen, in meni, da pade ob njem še več ministerstev. Že sedaj se vidi, da je tudi Rudinijev program glede Afrike neizpeljiv.

Rim, 10. aprila. „Opinione“ objavlja pismo iz Asmare, v katerem se poroča o izgubi Abesincev v bitki pri Adovi. Po tem poročilu je bilo 5000 Abesincev ubitih in 7—8000 ranjenih (?). V istem pismu se dalje trdi, da je ravno ta izguba privedla neguša do sklepa, umakniti se nazaj in ne več zasledovati italijanskih čet.

Amsterdam, 10. aprila. Iz Batavije poroča neki trgovinski list, da so se oprostile holandske čete, ki so zasedle postojanke Biloel in Lamkoengit, a so jih sovražniki obkolili. Jeden stotnik in 9 vojakov je ubitih, jeden poročnik in 28 vojakov pa težko ranjenih. General Vetter je padel raz konja in se hudo poškodoval, vendar pa je še obdržal vrhovno poveljstvo.

London, 10. aprila. V včerajšnji prvi seji spodnje zbornice je izjavil državni podtajnik Curzon, da se ni vlada zavezala nasproti nobeni državi, da bi ne prodirala egiptska ekspedicija skozi Dongalo proti jugu.

London, 10. aprila. Po poročilu „Daily Telegraph“ iz Praetorije je naznanil Chamberlain transvaalski vladi, da Anglija ne odpošlje nikakih novih čet v južno Afriko.

Teheran, 10. aprila. Vsa perzijska mesta delajo velike priprave za slavnost 50-letnice šahovega vladanja, ki se vrši 6. maja. Ruski car je podaril šahu tem povodom več topov in streliva.

Menjalnica bančnega zavoda

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v **kurznem listu**
zaznamovanih
menic in vrednostij

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz
Nr. 11, Parterre

Pomirljivo

sliz razkrajajoče in izvrstnega okusa so
antikataralične pastile lekarnja Piccolija v Ljubljani
(Dunajska cesta)
katere učinkujejo proti hripavosti in olajšujejo kašelj. — Cena
škatljici 25 kr., 10 škatljico gld. 2.—. 124 (50-7) 4

Umrli so:

8. aprila. Antonija Pristov, meščanova vdova, 75 let, Karlovska cesta 7, gangraena senilis. — Marija Močnik, šivilja 25 let, Sv. Petra cesta 24, jetika.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje barometra v mm.	Tempera-tura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
9	9. zvečer	739.1	7.0	sr. vzh.	oblačno	
10	7. zjutraj	740.7	5.8	sl. jvzh.	poloblačno	12
	2. popol.	739.0	15.3	"	"	

Srednja včerašnja temperatura 7.0° in za 1.5° pod normalom.

275 1-1

Dr. Ivan Šusteršič v lastnem in imenu svojih bratov naznanja tužno vest, da je Bogu vsega-mogočnemu dopadlo, preljubljeno nepozabno sestro, čast. gospo

M. Mehtildis Šusteršič

uršulanko v škofji Loki

danes zjutraj ob 3. uri po dolgotrajni, mučni bolezni, prevideno s sv. zakramenti za umirajoče, poklicati v boljše življenje.

Truplo predrage ranjce se bode v petek 10. t. m. popoldne ob 4. uri na pokopališču v škofji Loki položilo k večnemu pokoju.

Blaga pokojnica se priporoča v blag spomin in pobožno molitev.

V Ljubljani, dne 9. aprila 1896.

Eksekutivne dražbe.

Karola Korena iz Kožljaka 1/15 zemljišča (6 gld.) dne 16. aprila in 18. maja v Cerknici.
Beatrice baronovke Gager n iz Mokric posestvo (6000 in 11.440 gld.) dne 14. aprila in 15. maja v Kostanjevici.

Na prodaj ima

pravi ribniški fižol za seme

Jakob Lavrenčič

195 10-10

v Sodražici.

Išče se organist

za župnijo Prežganje.

Dohodkov v denarju okoli 100 gld. — Zemljišča skoraj 1/4 zemlje, da lahko redi par govedi in prašičev. — Prednost imajo oženjeni, ker kaže imeti tudi gostilnico. — Oglasiti se je do 20. aprila t. l. 270 2-2

Župni urad na Prežganjem.

274 1-1

Tužnim srcem naznanjamo podpisani, da je naš iskreno ljubljeni nepozabni oče, oziroma tast in stari oče, blagorodni gospod

Edvard Hohn,

zasebnik,

danes, dne 10. aprila 1896 ob 4. uri zjutraj v 79. letu svoje dobe nenadoma mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb pojde dne 12. aprila 1896 ob 1/4. uri dopoldne iz hiše žalosti na Starem trgu št. 24 na pokopališče k sv. Krištofu.

Sr. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi sv. Jakoba.

Dragi pokojnik se priporoča vsem znancem in prijateljem v prijazen spomin.

Ljubljana, dne 10. aprila 1896.

Hugon Hohn, c. kr. višji poštni kontrolor; Robert Hohn, nadzornik c. kr. priv. južne železnice, sinova. — Melanija Hohn, Olga Engelberg roj. Hohn, hčeri. — Henrik Engelberg, zet. — Amalija Hohn roj. Ramm, Beta Hohn roj. Brunner, sinahi. — Vsi vnuki.

Št. 9567.

Volitveni razpis.

276 3-1

V zmislu § 17. občinskega volilnega reda za deželno stolno mesto Ljubljano se daje na znanje, da se bodo letošnje

dopolnilne volitve občinskega sveta

vršile kakor običajno v mestni dvorani, in da bode volil:

dne 20. aprila III. volilni razred,

dne 22. aprila II. volilni razred,

dne 24. aprila I. volilni razred,

vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne.

Ako bode treba ožje volitve, vršila se bode dan po prvi volitvi, to je dne 21., oziroma dne 23. in 25. aprila, tudi od 8. do 12. ure dopoldne v mestni dvorani.

Izstopijo letos iz občinskega sveta nastopni gospodje občinski svetovalci:

a) od III. volilnega razreda:

Doleneo Oroslov,
Hafner Ivan,
Kalan Andrej,
Valentinčič Ignacij,
Zabukovec Jakob;

b) od II. volilnega razreda:

Hrásky Ivan Vladimír,
dr. Tavčar Ivan,
vitez pl. Zitterer Matija;

c) od I. volilnega razreda:

dr. vitez Bleiweis-Trsteniški Karol,
Petričič Vaso.

Voliti bo torej III. volilnemu razredu pet, II. tri in I. pa dva člana občinskega sveta.

V Ljubljani, dne 18. marca 1896.

Župan: GRASELLI s. r.

Trnkóczyja ustna voda

steklenica 50 kr.,

Trnkóczyja prašek za zobe

škatljica 30 kr.,

kakor tudi 246 3

vse medicinično-kirurškične in pharmaceutične pre-parate, specialitete itd., dietična sredstva, homeo-patična zdravila, medicinska mila, parfumerije itd.

priporočajo in razpošiljajo na vse strani

lekarniške tvrdke:

Ubald pl. Trnkóczy, Ljubljana, Kranjsko.

Viktor pl. Trnkóczy, Dunaj, Margarethen.

Dr. Oton pl. Trnkóczy, Dunaj, Landstrasse.

Julij pl. Trnkóczy, Dunaj, Josefstadt.

Vendelin pl. Trnkóczy, Gradec, Štajersko.

Pošiljatev z obratno pošto.

Ravnokar je izšel

IX. zvezek

Kalan: Povesti.

Cena 20 kr., po pošti 23 kr.

Dobiva se v Katoliški Bukvarni in Tiskarni. — Dobé se tudi še vsi zvezki razven prvega in drugega.

Dunajska borza.

Dne 10. aprila.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 15 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 " 20 "
Avstrijska zlata renta 4%	122 " 10 "
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	101 " 35 "
Ogerska zlata renta 4%	121 " 90 "
Ogerska kronska renta 4%, 200 kron	99 " 05 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	984 " — "
Kreditne delnice, 160 gld.	364 " 60 "
London vista	120 " 50 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 92 1/2 "
20 mark	11 " 78 "
20 frankov (napoleonor)	9 " 55 "
Italijanski bankovci	48 " 80 "
C. kr. cekini	5 " 66 "

Dne 9. aprila.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	150 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	157 " 75 "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194 " 10 "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " 15 "
Tisine srečke 4%, 100 gld.	141 " 20 "
Dunavske vravnave srečke 5%	127 " 50 "
Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	107 " 50 "
Posojilo goriskega mesta	112 " — "
4% kranjsko deželno posojilo	98 " 35 "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 " 20 "
Prioritetne obveznice državne železnice	— " — "
" južne železnice 3%	167 " 10 "
" južne železnice 5%	130 " — "
" delnjskih železnice 4%	99 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	203 gld. 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	139 " — "
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	18 " 40 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	25 " 75 "
Salmove srečke, 40 gld.	69 " 25 "
St. Genois srečke, 40 gld.	71 " 50 "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	61 " — "
Ljubljanske srečke	22 " — "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	159 " 50 "
Akcije Ferdinandovcev železn., 1000 gl. st. v.	3440 " — "
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	446 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	97 " 30 "
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	63 " — "
Montanska družba avstr. plan.	84 " 50 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	163 " — "
Papirnih rubljev 100	127 " — "

Nakup in prodaja

vskovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri šrebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka.
Kalandna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarah,
potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.